

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

BÙI TUẤN VƯƠNG

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN NHO QUAN,
TỈNH NINH BÌNH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

BÙI TUẤN VƯƠNG

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP TRÊN
ĐỊA BÀN HUYỆN NHO QUAN, TỈNH NINH BÌNH**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. HÀ QUANG TRUNG

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình khoa học nào khác. Mọi sự trích dẫn đã được chỉ rõ nguồn gốc, tác giả hoàn toàn chịu trách nhiệm về tính xác thực và nguyên bản của luận văn.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2019

Tác giả

Bùi Tuấn Vương

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc và chân thành tới TS Hà Quang Trung người đã chỉ bảo, hướng dẫn và giúp đỡ tôi rất tận tình trong suốt thời gian thực hiện và hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, khoa Sau Đại học là cơ sở đào tạo đã tạo mọi điều kiện thuận lợi và giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Xin gửi lời cảm ơn tới Ủy ban nhân dân huyện Nho Quan, Phòng Nông nghiệp và PTNT huyện Nho Quan, các cơ quan, tổ chức, cá nhân đã giúp đỡ tôi nguồn tư liệu phục vụ cho việc thực hiện đề tài.

Cuối cùng xin cảm ơn gia đình, người thân, bạn bè, đồng nghiệp, cán bộ, công chức nơi công tác luôn động viên, ủng hộ, giúp đỡ tôi tập trung nghiên cứu và hoàn thành bản luận văn thạc sỹ của mình.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2019

Tác giả

Bùi Tuấn Vương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT.....	v
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài	3
4. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài.....	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN HTX NÔNG NGHIỆP	4
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển HTX nông nghiệp	4
1.1.1. Khái niệm và vai trò hợp tác xã nông nghiệp	4
1.1.2. Nội dung phát triển HTX nông nghiệp	8
1.1.3. Các yếu tố tác động đến phát triển HTX nông nghiệp.....	11
1.2. Tình hình phát triển hợp tác xã nông nghiệp ở một số nước trên thế giới và Việt Nam	16
1.2.2. Tình hình phát triển hợp tác xã nông nghiệp ở Việt Nam	19
Chương 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	27
2.1. Khái quát về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội huyện Nho Quan.....	27
2.1.1. Đặc điểm tự nhiên	27
2.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội	31
2.1.3. Cơ sở hạ tầng của huyện Nho Quan.....	36
2.1.4. Đánh giá những thuận lợi và khó khăn về điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội đến đến phát triển hợp tác xã của huyện Nho Quan	37
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	38
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	38
2.3.1. Chọn điểm nghiên cứu	38

2.3.2. Phương pháp thu thập thông tin	38
2.3.3. Phương pháp xử lý số liệu.....	39
2.4. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	39
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	42
3.1. Đánh giá thực trạng phát triển HTX NN ở huyện Nho Quan giai đoạn 2016- 2018.....	42
3.1.1. Thực trạng phát triển về số lượng HTXNN	42
3.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển hợp tác xã nông nghiệp trên địa bàn huyện Nho Quan.....	46
3.2.1. Nhóm yếu tố tác động bên trong	46
3.2.2. Nhóm yếu tố tác động bên ngoài	64
3.3. Đánh giá chung về tình hình phát triển HTXNN trên địa bàn huyện Nho Quan	68
3.3.1. Kết quả đạt được	68
3.3.2. Những hạn chế cần giải quyết.....	68
3.4. Quan điểm, phương hướng, mục tiêu và giải pháp phát triển HTX NN ở huyện Nho Quan đến năm 2025	70
3.4.1. Quan điểm phát triển HTX NN	70
3.4.2. Phương hướng phát triển HTX NN.....	72
3.4.3. Mục tiêu phát triển HTX NN đến năm 2025	73
3.4.4. Những giải pháp phát triển HTX NN.....	74
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	85
TÀI LIỆU THAM KHẢO	88

DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

Viết tắt	Viết đầy đủ
CNH, HĐH	: Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CNTB	: Chủ nghĩa tư bản
CNXH	: Chủ nghĩa xã hội
HTX	: Hợp tác xã
HTX NN	: HTXNN
HTXPNN	: HTX Phi nông nghiệp
KTHT	: Kinh tế hợp tác
KTTT	: Kinh tế tập thể
LHQ	: Liên hiệp quốc
LMHTX	: Liên minh HTX
LMHTXVN	: Liên minh HTX Việt Nam
ND	: Nông dân
NN	: Nông nghiệp
NT	: Nông thôn
SXKD	: SXKD
THT	: Tổ hợp tác
UBND	: Ủy ban nhân dân
UBT:MTTQVN	: Ủy ban mặt trận tổ quốc Việt Nam
XHCN	: Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Tình hình sử dụng đất của huyện Nho Quan giai đoạn 2016 - 2018	30
Bảng 2.2:	Giá trị, cơ cấu ngành kinh tế huyện Nho Quan giai đoạn 2016 -2018.....	32
Bảng 2.3.	Tình hình dân số và lao động trên địa bàn huyện Nho Quan giai đoạn 2016-2018.....	35
Bảng 3.1.	Tình hình số lượng HTX NN giai đoạn 2016-2018	42
Bảng 3.2.	Số lượng HTXNN phân theo loại hình tổ chức hoạt động ở huyện Nho Quan giai đoạn 2016-2017	44
Bảng 3.3.	Phân loại HTX NN của huyện Nho Quan giai đoạn 2016-2018.....	45
Bảng 3.4:	Số lượng và trình độ cán bộ quản lý hợp tác xã nông nghiệp trên địa bàn huyện Nho Quan năm 2018	47
Bảng 3.5.	Tình hình vốn quỹ của các HTXNN trên địa bàn huyện Nho Quan năm 2018	49
Bảng 3.6.	Tình hình ĐKKD và con dấu của các HTXNN	50
Bảng 3.7.	Trình độ cán bộ quản lý các HTXNN	52
Bảng 3.8.	Số lượng lao động tại các HTXNN ở huyện Nho Quan năm 2018	54
Bảng 3.9.	Tình hình đóng BHXH của các HTXNN.....	55
Bảng 3.10.	Số lượng các hợp tác xã đã có trụ sở.....	57
Bảng 3.11.	Giá trị sản xuất của các HTXNN ở huyện Nho Quan năm 2018	59
Bảng 3.12.	Tình hình Thu nhập hỗn hợp của các HTXNN.....	60
Bảng 3.13.	Thu nhập BQĐN/tháng của các lao động tại HTXNN năm 2018.....	61
Bảng 3.14.	Kết quả xếp loại hợp tác xã nông nghiệp của huyện Nho Quan năm 2018.....	63
Bảng 3.15.	Mức độ tiếp cận các chính sách của hợp tác xã nông nghiệp của huyện Nho Quan năm 2018.....	65
Bảng 3.16.	Mức độ hài lòng và cần thiết phát triển HTX từ thành viên	66
Bảng 3.17.	Mục tiêu hoạt động của HTX từ thành viên.....	67
Bảng 3.18.	Mục tiêu phát triển HTX NN của huyện Nho Quan đến năm 2025	73

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN THẠC SỸ

Họ và tên: **Bùi Tuấn Vương** Sinh ngày 22/11/1979

Mã HV: TNU17860620115058

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8620115 Khóa học: 2017-2019

Cơ quan công tác: Phòng Kinh tế hạ tầng huyện Nho Quan tỉnh Ninh Bình

Người hướng dẫn khoa học: TS. Hà Quang Trung

1. Tên luận văn

Nghiên cứu thực trạng và giải pháp phát triển hợp tác xã nông nghiệp tại huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình

2. Lý do chọn đề tài

Hợp tác xã là nhân tố quan trọng trong việc phát triển kinh tế - xã hội, huy động các nguồn lực xã hội vào sản xuất kinh doanh, tạo thêm việc làm, cải thiện đời sống nhân dân, góp phần giữ vững ổn định chính trị, xã hội tại địa phương, là chỗ dựa tin cậy của các hộ sản xuất nhỏ, kinh tế hộ gia đình. Đây cũng là nội dung quan trọng, góp phần hoàn thành mục tiêu thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới.

Sự hình thành và phát triển của Hợp tác xã nhằm mục đích phát huy sức mạnh của các thành viên cùng nhau thực hiện có hiệu quả các hoạt động sản xuất kinh doanh, tăng sức cạnh tranh, nâng cao thu nhập cho xã viên và người lao động, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Đó cũng là yêu cầu của hoạt động sản xuất, kinh doanh trong nền kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế.

Trong điều kiện Nho Quan là một huyện miền núi, cơ cấu kinh tế chủ yếu là kinh tế nông nghiệp. Đảng bộ và chính quyền huyện luôn quan tâm, nỗ lực đưa các nghị quyết, chính sách của Đảng và Nhà nước về phát triển kinh tế tập thể vào cuộc sống và đã thu được những kết quả quan trọng. Số lượng HTX thành lập mới tăng lên; các HTX đã phát triển đa dạng hơn cả về ngành nghề, quy mô và trình độ; cũng có một bước về tổ chức quản lý, bước đầu khẳng định vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội của huyện.

Tuy nhiên, nhìn tổng thể, HTX nông nghiệp ở Nho Quan vẫn chưa thoát khỏi tình trạng yếu kém kéo dài. Tiềm lực kinh tế khu vực này còn yếu, tài sản vốn, quỹ ít, năng lực trình độ quản lý điều hành, hiệu quả hoạt động của các HTX còn thấp; sự liên kết, hợp tác của các HTX chưa chặt chẽ, cơ sở vật chất kỹ thuật nghèo nàn và lạc hậu, năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý điều hành còn hạn chế, hiệu quả sản xuất - kinh doanh đạt thấp.

Vì vậy việc nghiên cứu luận văn *“Nghiên cứu thực trạng và giải pháp phát triển hợp tác xã nông nghiệp tại huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình”* là cần thiết và có ý nghĩa thực tiễn.

3. Mục tiêu nghiên cứu

- Hệ thống hóa các vấn đề lý luận về HTXNN.
- Đánh giá được thực trạng về sự phát triển HTXNN tại huyện Nho Quan.
- Phân tích được các yếu tố ảnh hưởng tới sự phát triển HTXNN trên địa bàn huyện.
- Đề xuất được một số giải pháp chủ yếu nhằm phát triển HTXNN trên địa bàn phù hợp với đặc điểm, điều kiện phát triển kinh tế - xã hội của huyện Nho Quan.

4. Phương pháp nghiên cứu

Sử dụng các phương pháp sau:

- Phương pháp thu thập thông tin gồm thu thập tài liệu thứ cấp và thu thập tài liệu sơ cấp.
- Phương pháp xử lý số liệu
- Phương pháp phân tích gồm: Phương pháp phân tích SWOT; Phương pháp phân tổ thống kê; Phương pháp so sánh...

5. Kết quả nghiên cứu chính

Luận văn nghiên cứu về thực trạng phát triển HTXNN trên địa bàn huyện Nho Quan. Kết quả hoạt động SXKD, quản lý, vận hành của các HTXNN. Đồng thời đưa ra định hướng và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động của các HTX nông nghiệp. Từ đó, vận dụng vào thực tiễn phù hợp với tổ chức và hoạt động của HTX trên địa bàn huyện.